

Orrvikens skola

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleklass, grundskola 1-5, fritidshem
Läsår: 2016/2017

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, grundskola 1-5, fritidshem

Ansvariga för planen

Rektor Margareth Hedström

Specialpedagog Maj-Lis J:son Eriksson

Vår vision

Planen gäller från

2016-11-07

Planen gäller till

2017-11-07

Läsår

2016/2017

Elevernas delaktighet

Planen går igenom med eleverna de första veckorna på läsåret och följs upp kontinuerligt på klassråd och elevråd. Vid utvecklingssamtal diskuteras alltid trivsel och elevens trygghet.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen ska presenteras på höstterminens första föräldramöte och föräldraråd för möjlighet till synpunkter. Vid utvecklingssamtal diskuteras alltid trivsel och elevens trygghet.

Personalens delaktighet

All personal medverkar till att göra planen känd för elever och vårdnadshavare i början av läsåret samt medverka vid analys och upprättande av ny Likabehandlingsplan.

Förankring av planen

Genomgång på förarbetsdagar inför höstterminen för all personal. Personalen arbetar fram trivselregler i varje klass samt skolans ordningsregler i början höstterminen. Planen ska finnas på skolans hemsida.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Fjolårets plan utvärderades och analyserades novemberlovet 2015.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

All personal medverkade i utvärderingen.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Planen innehöll för många mål. Den har inte levandegjorts och tagits upp på alla de forum som var tänkt.

Årets plan ska utvärderas senast

2017-11-08

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Vid utvärderingen analyseras planen i förhållande till det arbete som utförts under läsåret. Planen utvärderas utifrån färdiga frågeställningar till elever, vårdnadshavare och personal.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor

Främjande insatser

Namn

Främja trivsel och trygghet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

All personal ska känna till diskrimineringsgrunderna samt arbeta främjande med dessa.

Elevernas kunskap om diskrimineringsgrunderna ska öka och förståelse för allas lika värde.

Uppföljning med personal sker på förarbetsdagarna, i samband med utvärdering och revidering av Likabehandlingsplanen och på efterarbetsdagarna.

Uppföljning med eleverna sker kontinuerligt genom diskussioner på samlingar klassråd och elevråd.

Insats

Trygghetsgruppen ansvarar för kunskapspåfyllnad och reflektion kring diskrimineringsgrunderna vid tre tillfällen under läsåret.

Arbetet sker i diskussionsgrupper med exempel på när elever kan bli diskriminerade. Berörd personal ansvarar för kunskapspåfyllnad och reflektion med elever.

Genomföra aktiviteter som skapar gemenskap både mellan elever och mellan elever och personal och lägga in det i årshjulet.

Värna om bemötandets värde för en förtroendefull relation och respektfullt bemötande på APT och EHT och kollegahandledning.

Ansvarig

Rektor och personal

Datum när det ska vara klart

2017-11-08

Namn

Trygghetsundersökning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna sig trygga både inomhus och utomhus. Ta reda på vilka platser eleverna upplever som otrygga för att sätta in åtgärder och göra platserna trygga.

Insats

Alla elever får uttrycka vilka platser de upplever som trygga och otrygga även kopplade till situationer och attityder kopplade till diskrimineringsgrunderna. Eleverna i förskoleklass har samtal kring trivsel och trygghet. Därefter går de runt till olika platser för att identifiera hur det känns när de befinner sig där.

Ansvarig

Klasslärare

Datum när det ska vara klart

Arbetet sker både på höst- och vårterminen.

Namn

Rastaktiviteter

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna sig trygga och ingå i ett socialt samspel. Klasslärare ansvarar för att följa upp hur rastaktiviteten varit.

Insats

Vid varje rast finns minst 2 rastvärdar ute. Åk 1-5 ansvarar klassvis för att planera en varsin rastaktivitet/vecka tillsammans med en vuxen. Friends ansvarar för en rastaktivitet/vecka.

Alla elever erbjuds att vara med.

Ansvarig

Rastvärdar/Friendsansvarig

Datum när det ska vara klart

Löpande under läsåret

Namn

Hälsofrämjande

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Skapa en hälsosam skola så att skolklimatet främjar goda relationer mellan människor och natur.

Använda ett normkritiskt arbetssätt.

Insats

VEGA-projektet

Matråd

Rörelse och närhet till natur genom skolans läge

Kartläggning över vad eleverna väljer att göra på rasterna under en kort avgränsad tid

Ansvarig

Klasslärarna/rastvärdar

Datum när det ska vara klart

2017-11-01

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Trygghetsundersökning

Observationer

Intervju med vårdnadshavare vid inskolning av förskoleklass

Utvecklingssamtal

Planerade samtal med enskilda elever/elever i grupp

Incidentrapport

Dokumentation

Reflektion

Hälsosamtal åk 4 med stöd av enkät (Elevehälsan)

Dagligt morgonmöte med pedagoger

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna går på trygghetsvandring eller gör trygghetsenkät två gånger varje läsår.

Eleverna uppmärksammas på arbetet med Likabehandlingsplanen och diskrimineringsgrunderna fortlöpande under läsåret.

På utvecklingssamtal tas varje elevs åsikter till vara.

Hälsosamtal med åk 4 ger en bild av elevernas situation.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Likabehandlingsplanen presenteras för all personal under första delen av läsåret.

Arbetet planeras och organiseras av personalen.

Resultat och analys

Arbetet analyseras direkt efter varje kartläggning. Resultatet delges EHT.

Förebyggande åtgärder

Namn

Skapa trygga platser inomhus och utomhus

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna sig trygga på skolan både inomhus och utomhus. Genom de kartläggningsmetoder skolan arbetar med, kan personalen ta tillvara information för att förbättra och öka tryggheten på skolan.

Åtgärd

Ökad tillsyn i kapprum, omklädningsrum och platser som beskrivits som otrygga. Toalettbesök med hjälp av personal eller kompis för att öka tryggheten. Rastvärdarna är extra uppmärksamma på lekytor där det kan uppstå konflikter.

Motivera åtgärd

Saker som kommit fram i enkäter och samtal och som personalen får kännedom om löpande.

Ansvarig

Margareth Hedström

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt

Rutiner för akuta situationer

Policy

Skolan arbetar aktivt mot diskriminering som det beskrivs i Likabehandlingsplanen. Vi arbetar också för att förebygga och stoppa kränkningar och mobbning när det förekommer. För att arbetet ska lyckas måste alla på skolan vara engagerade: personal, elever och vårdnadshavare.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Klassråd

Klasskonferenser

Morgonmöten

Pedagogiska konferenser

Rastvärdar

Konflikthantering

Incidentrapportering kring konflikter, trakasserier och kränkande behandling

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Klasspersonal

Fritidspersonal

Specialpedagog

Rektor

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Dokumentera händelsen/incidenten/konflikten samma dag.

Om det är ett likabehandlingsärende hanterar man det enligt likabehandlingsrutinen.

Samtal och dokumentation görs av klasslärare och en till personal.

1. Samtal med den utsatte.
2. Kartläggning av händelsen.
3. Samtal med inblandade.
4. Samtal med vårdnadshavare om det bedöms vara en likabehandlingsfråga eller allvarligare konflikt.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Dokumentera händelsen/incidenten/konflikten samma dag.

Om det är ett likabehandlingsärende hanterar man det enligt likabehandlingsrutinen.

Samtal och dokumentation görs av klasslärare och rektor.

1. Samtal med den utsatte.
2. Kartläggning av händelsen.
3. Samtal med inblandade.
4. Samtal med vårdnadshavare om det bedöms vara en likabehandlingsfråga eller allvarligare konflikt.

Rutiner för uppföljning

Uppföljning görs inom en vecka. Därefter bedöms hur uppföljningen ska ske.

Uppföljning kring rutiner vid APT och EHT.

Rutiner för dokumentation

Dokumentationen ska skickas till specialpedagog senast dagen efter händelsen.
Varannan vecka rapporterar specialpedagog till rektor.
Dokumenterna samlas och analyseras vid uppföljningsarbetet.

Ansvarsförhållande

1. Klasslärare ansvarar för att dokumentation skickas till specialpedagog.
2. Specialpedagog ansvarar för sammanställning och rapportering till rektor.
3. Rektor ansvarar för att likabehandlingsarbetet sker enligt lag.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att

Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning.

Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål.[diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]

- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]